

הנחיות פרקליט המדינה	הנחיה מס' 6.7 - גביית עדות מוקדמת של ילד
10 מרץ 1997	עדכון אחרון: כז בטבת התשס"ג, 1 ינואר 2003

6.7 גביית עדות מוקדמת של ילד

1. סעיף 117א(א) לחוק סדר הדין הפלילי¹ קובע:

"הוגש כתב אישום לבית משפט או נפתחה חקירה בעבירה מן העבירות המנויות בתוספת לחוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), התשט"ו-1955, רשאי בית המשפט לגבות לאלתר עדותו של ילד כמשמעותו בחוק האמור, על פי בקשתו של תובע או מי שעשוי להיות נאשם בעבירה, ובהרשאתו של חוקר נוער".

2. סעיף 118 לחוק קובע:

"עדות כאמור בסעיף 117 או 117א תיגבה בפני תובע ובפני הנאשם או אדם העשוי להיות נאשם בעבירה, זולת אם החליט בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, לגבותה שלא בפניו של הנאשם או של מי שעשוי להיות נאשם".

3. סעיף 120 לחוק קובע:

"הפרוטוקול בהליכי גביית העדות יקרא באזני העד ולאחר שיאשרנו יחתום עליו וכן יחתום עליו השופט; סירב העד לאשר או לחתום, יירשם הדבר בפרוטוקול. הוראות סעיף זה לא יחולו על עדות שהוקלטה במלואה".

4. מטבע הדברים הליך העדות של ילדים במקרים מסויימים הינו הליך רגיש ומורכב מאוד. לעיתים מלווה העדות בחששות רבים, ויש צורך בהכנה ובשכנוע של העד למסור את גרסתו בפני בית המשפט. על כן, קיימת חשיבות רבה לכך שבמועד שנקבע למתן העדות אכן תימסר, ולא ייווצר צורך לדחות את מתן העדות למועד מאוחר יותר.

5. אירע בעבר שבשל חוסר תשומת לב או מסיבות אחרות לא התייצב סניגורו של הנאשם או החשוד ביום הדיון, וכתוצאה מכך דחה בית המשפט את הדיון למועד אחר. כאמור, דחייה מעין זו יוצרת קושי עצום אצל הילד, והיא עלולה אף לגרום לכך שלא ירצה או שלא יהיה מסוגל להעיד בעתיד, בשל המטלה הנפשית העצומה הכרוכה בכך.

6. אשר על כן, על הפרקליט או התובע המטפל בתיק מעין זה לוודא מראש כי לנאשם יש ייצוג, וכי סניגורו מודע למועד הדיון ונתן לו את הסכמתו. בנוסף, יש לוודא כמה ימים לפני מתן העדות שבכוונת הסניגור אכן להגיע לדיון. אם לאחר שננקטו צעדים אלה ייעדר הסניגור מן הדיון יש לטעון בפני בית המשפט כי בהתחשב בצעדים שננקטו כדי להבטיח את התייצבותו של הסניגור, ובהתחשב בקושי שתיצור דחיית מועד הדיון, מתקיימים בנסיבות העניין

¹ חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, ס"ח 43.

הנחיות פרקליט המדינה	הנחיה מס' 6.7 - גביית עדות מוקדמת של ילד
10 מרץ 1997	עדכון אחרון: כז בטבת התשס"ג, 1 ינואר 2003

הטעמים המיוחדים, כמשמעותם בסעיף 118 לחוק, המאפשרים את גביית העדות גם ללא נוכחות הסניגור.

7. אם מתברר לפרקליט או לתובע כי הנאשם או החשוד איננו מיוצג יש להביא את הדבר לידיעת בית המשפט בהקדם האפשרי ולפני מועד גביית העדות, כדי שבית המשפט ישקול את האפשרות של מינוי סניגור לנאשם או לחשוד לפני שנקבע מועד לגביית העדות המוקדמת. הכל, כדי שבמועד שייקבע לגביית העדות ניתן יהיה לקיים את ההליך כסדרו.

8. כאמור בסעיף 120 לחוק, לאחר מתן העדות על העד לקרוא את עדותו ולאשרה בחתימתו, אלא אם העדות הוקלטה במלואה. מטבע הדברים, משמעותה של פעולה זו איננה נהירה, בדרך כלל, לילד קטן. בנוסף, יש בה כדי להוסיף על הנטל הנפשי הרב המוטל על כתפיו ממילא. בהתחשב באמור לעיל יש לעשות כל שניתן כדי שעדותו של הילד תוקלט בבית המשפט, באופן שימנע את הצורך בהליך הקריאה והחתימה. מכיוון שהליכי גביית עדות לפי סעיף 117א הינם נדירים למדי, אין מדובר במטלה קשה במיוחד.